

1/2010. számú Vezetői körlevél

az elhatárolt szerzési költségekről

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: Felügyelet) a tevékenységének céljaival összhangban, jelen Vezetői Körlevéllel az elhatárolt szerzési költség meghatározásához kíván segítséget nyújtani a biztosítók szakemberei számára.

A Vezetői Körlevélben megfogalmazott javaslatok követése a biztosító prudens működésének alapvető érdekeit szolgálja, ezért az azokhoz való igazodást a Felügyelet felügyelési tevékenysége során folyamatosan figyelemmel fogja kísérni.

A Felügyelet 2007. évben témavizsgálat keretében áttekintette az elhatárolt szerzési költségek (deferred acquisition costs; a továbbiakban: DAC) képzésének, felhasználásának élet ági gyakorlatát. A témavizsgálat elvégzését az indokolta, hogy a jelenlegi jogszabályi háttér tág teret ad az alkalmazási lehetőségeknek, az DAC-képzési gyakorlat nem volt ismert, valamint egyes intézményeknél az ezen „eszköznek” való kockázati kitettséget magasnak értékeltük. Az élet ági DAC témavizsgálatát 5 biztosítónál végeztük el.

Tapasztalataink azt mutatták, hogy (bár ezt az eszközt egyik intézmény sem csoportosítja az élet ági tartalékok mögé), a szabályozottság és a képzési gyakorlat több kockázatot is rejt:

- a belső szabályozottság szintjén nem minden esetben teljes a konzisztencia az egyes szabályzatok fogalmai, és a DAC-képzési folyamat leírása között;
- nem minden esetben vesznek figyelembe lényeges körülményeket a DAC kalkulációjakor (törlések, visszaírások);
- a DAC kalkulációjakor alkalmazott paraméterek nem mindig megfelelően alátámasztottak, vagy aktualizáltak;
- több esetben nem történik meg a kalkulált és a ténylegesen felmerülő szerzési költségek tudatos összevetése.

Az utóvizsgálatok, valamint a piaci szereplők jelzései szükségessé tették a korábbi javaslatok újragondolását és általánosítását, hogy azok a nem életbiztosítási DAC képzése során is figyelembe vehetők legyenek.

A Felügyelet Számviteli Bizottságának keretén belül működő Biztosításszámviteli Szekció javaslatai alapján a korábbi Vezetői Körlevél áttekintésre és módosításra került.

Jelen Vezetői Körlevélben tett javaslatok ezért az alábbi témakörökkel foglalkoznak:

- 1) a DAC képzés szabályozottsága
- 2) a DAC képzés számviteli alátámasztottsága
- 3) a DAC képzés módszere

1) Belső szabályozó, és egyéb dokumentumokra vonatkozó javaslatok

1. Javasoljuk, hogy – amennyiben a DAC-képzés alapjául a díjkalkulációban szereplő kalkulált szerzési költségfedezetek szolgálnak –, a szükséges adatok körét, a szerzési költségfedezet számítását, és a DAC képzés módját rögzítsék a terméktervekben.
2. A DAC képzésének összhangban kell lennie a tartalékképzési szabályokkal, ezért elvárjuk, hogy a szerzési költségelhatárolás biztosítástechnikai tartalékokkal való összhangját a Tartalékolási szabályzat is biztosítsa.
3. Javasoljuk, hogy egyértelműen rögzítsék a számviteli politikában (annak részét képező önálló DAC szabályzatban), és az önköltségszámítási politikában, hogy a szerzési költségek pontosan milyen elemeket tartalmaznak, mely elemeket kell elhatárolni, mi alapozza meg a szerzési költségek ágakra, ágazatokra, termékekre való felosztását, illetve javasoljuk, hogy az összes belső szabályozó dokumentum szintjén teremtsék meg a fogalmi összhangot (pl.: mit értünk szerzési költség, elhatárolandó szerzési költség, stb. alatt).
4. Javasoljuk, hogy a DAC-képzés folyamatának átfogó, részletes leírását tegyék a belső szabályozás részévé.
5. Javasoljuk, hogy a folyamatot a tartalékolási szabályzaton belül, vagy külön alcímen a számviteli politikában (annak részét képező önálló DAC szabályzatban) rögzítsék.

2) Számviteli folyamatokra vonatkozó javaslatok

1. Javasoljuk, hogy a költségeket alátámasztott módon osszák meg funkciók szerint, és a költségek felosztása legalább ágazat szintig történjen meg.
2. A költségek funkciók szerinti megosztásakor a szerzési költségeknél külön mutassák ki, hogy a szerzési költségek mely részei, elemei elhatárolandók, melyek nem.
3. Ha gyorsított ütemű amortizáció miatt az eredmény jelentős mértékben változik, melynek tőkehatása is jelentős, akkor azt a Kiegészítő mellékletben is be kell mutatni.

3) A DAC-képzés paramétereivel, a képzési folyamattal kapcsolatos javaslatok

1. Az időbeli elhatárolás, az összemérés és a vállalkozás folytatásának elvei alapján a szerzési költségek elhatárolása e fejezet alábbi pontjaiban megfogalmazott követelmények együttes teljesülése mellett kötelező.

2. **Az elhatárolás alapja:** A DAC képzésbe csak a közvetlen (inkrementális) szerzési költségek vonhatók be. A DAC képzés szempontjából közvetlen szerzési költségnek (inkrementális költségnek) minősülnek azok a költségek, amelyek azonosíthatóan, közvetlen a szerződésekhez köthetők, a szerződések értékesítéséhez valamint a szerződések védelméhez kapcsolódó díjazások, azaz a szerződés megkötésében, átdolgozásában, megújításában való közreműködésért, valamint a kezelt szerződések védelméért, fenntartásáért elszámolt jutalékok, és amelyek, ha nem jött volna létre illetve nem maradt volna meg a szerződés, nem merültek volna fel.
3. **Az elhatárolás 1. korlátja:** Az elhatárolás olyan mértékben megengedhető, amilyen mértékben az elhatárolásra a fordulónapi szerződésállomány azon időszakokban keletkező **technikai eredményeinek várható jelenértéke fedezetet nyújt**, amelyeket az eredetileg felmerült szerzési költség terhel.
4. **Az elhatárolás 2. korlátja:** DAC-ot képezni csak akkor és olyan mértékben lehetséges, ha ezen költségeket a tartalékok képzésénél csökkentő tényezőként nem vették figyelembe, vagy nem lehetett figyelembe venni.
5. Az előző pontban megfogalmazottak alapján nem fogadható el az a gyakorlat, ha a biztosító egyszeri díjas életbiztosítási szerződések esetében - amennyiben meg nem szolgált díjak tartalékának képzése nem történt - DAC-ot képez, hiszen ez esetben már nem lesznek jövőbeli díjbevételek (megszolgált díjak).
6. **Az elhatárolás 3. korlátja:** a terméktervben szereplő kalkulált fedezet.
7. A DAC képzés **aggregációs szintjének** legalább az ágazati szintet tartjuk elfogadhatónak, de a biztosító dönthet ennél alacsonyabb aggregációs szint alkalmazásáról is. Hangsúlyoznunk kell az azonos szerződésállományra vonatkozó, különböző tartalékok és a DAC aggregációs szintjének harmonizációját.
8. Gondoskodni kell arról, hogy amennyiben a DAC megállapítása valóban **a várható jövőbeli technikai eredményen alapul** majd, úgy a tartalékok és a DAC képzésénél alkalmazott – közös - aggregációs szinten várhatóan rendelkezésre álljon a technikai eredmény. A biztosító köteles a technikai eredmény várható szintjét megalapozott számításokkal alátámasztani.
9. Valamely időszakban a DAC nyitó állományából legalább annyit kell **amortizálni**, amennyit a szerződés kezdetén érvényben levő DAC szabályzat meghatároz, akár veszteség árán is. Az amortizáció üteme gyorsítandó (mértéke növelendő), ha a jövőbeli technikai eredmények várhatóan nem nyújtanak megfelelő fedezetet a későbbi amortizációra. Speciálisan a szerződés megszűnésekor a rá vonatkozó DAC-ot nullára kell leírni.
10. Javasoljuk, hogy a törléseket, visszairásokat vegyék megfelelő módon figyelembe a DAC számításakor.
11. Javasoljuk, hogy a törlésekkel, visszairásokkal kapcsolatban megalapozott jövőbeli becslésekkel éljenek, és a vonatkozó adatokat meghatározott időközönként vizsgálják felül.
12. Javasoljuk, hogy a DAC képzésekor a felmerült szerzési költségelemeket és a kalkulált szerzési költségelemeket megfelelő aggregációs szinten vessék össze, és a kettő minimumában határozzák meg a DAC mértékét (javasoljuk, hogy az összehasonlítást legalább ágazat szinten végezzék el).

13. Javasoljuk, hogy a DAC amortizációjakor vegyék figyelembe a szerzési költségek folyamatosan beérkező, várható díjfedezeteit, hogy elkerüljék az időben túlzottan előre hozott, vagy „hátrahagyott” veszteségek eredménytorzító hatását.

14. Itt hívjuk fel a figyelmet a DAC, mint eszköz értékelésével kapcsolatos koncentrációs kockázatra, mely elsősorban koncentrált értékesítési csatornák esetén léphet fel (közvetítő csőd, az ügyfelek tömeges elvándorlása egy új közvetítő megjelenésekor, stb.), és amelyre javasoljuk, hogy a kockázatok értékelésekor szintén legyenek figyelemmel.

Kérem, hogy a jelen Vezetői Körlevélben megfogalmazott javaslatainkat szakmai munkájuk során vegyék figyelembe.

Tájékoztatom, hogy a jelen levélben foglaltaknak a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. számú törvény 4. §-ában megjelölt törvények hatálya alá tartozó szervezetekre, személyekre nézve kötelező ereje nincs, rendeltetése a prudens működés elősegítése, ugyanakkor azok megvalósulását a Felügyelet a felügyelési tevékenység során figyelembe veszi.

Tájékoztatom továbbá, hogy a felügyelet jelen Vezetői Körlevelet honlapján a „PSZÁF/Szabályozó eszközök/Vezetői körlevelek” címszó alatt közzéteszi.

Budapest, 2010. január 15.

Tisztelettel:

dr. Farkas Ádám
a Felügyelet elnöke